

Nieuwsbrief PFR Updates - Nummer 10, 2020

Nummer 10, 2020

Redactie: W.M. Schrama, L. Hu, M. Jonker, M. van der Leeden en J. Tigchelaar.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2020:885](#) 15-05-2020

Is artikel 1:96 BW inzake het verhaal van schulden in het geval van een gemeenschap van goederen, van openbare orde in de internationaal-privaatrechtelijke betekenis, zodat andersluidend Roemeens huwelijksvermogensrecht dat het huwelijksvermogensregime van de echtgenoten beheerst, buiten toepassing moet worden gelaten (art. 10:6 BW)?

Hof

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2020:891](#) 12-05-2020

Erfrecht. Echtpaar overlijdt tijdens huwelijksreis aan de gevolgen van voedselvergiftiging. Eerst overlijdt de vrouw, dan de man. Er zijn geen testamenten. Wie is erfgenaam van de vrouw: de man of haar familie? Het hof oordeelt dat de man erfgenaam is van de vrouw volgens de wettelijke regel van erfrecht (art. 4:10 lid 1 BW). Het is naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet onaanvaardbaar om de wettelijke regel gewoon toe te passen.

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2020:3491](#) 30-04-2020

Partneralimentatie; artikel 1:160 BW. Gedeeltelijk samenwonen en gedeeltelijk bijdragen in de kosten van elkaars huishouding is niet voldoende om te voldoen aan de zware eisen van 'samenleven als waren zij gehuwd' van artikel 1:160 BW.

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2020:3498](#) 30-04-2020

Kinderalimentatie. Niet-herstelbaar verwijtbaar inkomensverlies, ontstaan door detentie. Rekening houden met vrijwillig schuldhelpverleningstraject.

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2020:1222](#) 14-04-2020

In geschil over verdeling huwelijksgoederengemeenschap betwist de man de authenticiteit van de referteverklaring die hij heeft ondertekend en die gevoegd is bij het echtscheidingsverzoek van de vrouw. Hij vordert deskundigenonderzoek. Man heeft geen belang bij deze vordering.

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2020:948](#) 24-03-2020

Procesrecht. Toelaatbaarheid zelfstandig verzoek in hoger beroep in geval van geschil ex artikel 1:253a BW over een zorgregeling. Zelfstandig verzoek is toelaatbaar, gelet op het feit dat de rechter in zaken van geschillen over de uitoefening van het ouderlijk gezag niet zonder meer gebonden is aan de verzoeken van de ene of de andere ouder.

Rechtbank

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2020:1905](#) 13-05-2020

Zorgregeling. Man komt zorgregeling tijdens coronacrisis niet na en biedt ook nauwelijks alternatief. Voorzieningenrechter bepaalt dat vrouw compensatie krijgt voor de gemiste tijd. De bestaande regeling wordt ten gunste van de vraag tot aan de zomervakantie omgedraaid. Dwangsom en veroordeling man in de proceskosten van de vrouw.

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2020:4335](#) 08-05-2020

Verrekening kosten van de huishouding bij echtscheiding op grond van de huwelijkse voorwaarden. Niet in strijd met de redelijkheid en billijkheid. Geen rechtsverwerking. Beroep op de beperkende werking van de redelijkheid en billijkheid slaagt evenmin. Vrouw krijgt gelegenheid om haar overzichten van uitgaven aan de huishouding over te leggen.

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2020:4134](#) 06-05-2020

‘Overeenkomst inzake beëindiging samenleving’ is een verdeling als bedoeld in artikel 3:182 BW. Wat betreft de woning van partijen is die overeenkomst (gewijzigd) uitgevoerd. De vrouw heeft dan ook niets meer te vorderen van de man.

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2020:2090](#) 24-04-2020

Gezag en omgang; vader verzoekt gezamenlijk gezag op grond van artikel 1:253c BW en om een zorgregeling. Na rapport van de Raad voor de Kinderbescherming wijst de rechtbank de verzoeken toe. Tegelijkertijd wordt in een aparte beschikking een ondertoezichtstelling uitgesproken. Er is formeel bezwaar gemaakt om deze zaak als urgent te beschouwen en via telehoren te behandelen. De rechtbank bepaalt zelf of een zaak urgent is. Zij oordeelt dat deze zaak als zodanig kan worden aangemerkt, mede omdat de ondertoezichtstellingszaak als urgent is aangemerkt.

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2020:2437](#) 18-03-2020

Einde religieus huwelijk. Heeft de vrouw aanspraak op de bruidsgave? Uitleg overeenkomst; Haviltex.

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2020:1092](#) 02-03-2020

Verzoek tot adoptie van het draagmoederschapskind. Is voorafgaand aan de adoptie DNA-onderzoek naar het biologische vaderschap van de erkenner die tevens het gezag heeft, noodzakelijk? De rechtbank vindt van wel.

RECHTSPRAAK

Is artikel 1:96 BW inzake het verhaal van schulden in het geval van een gemeenschap van goederen, van openbare orde in de internationaal-privaatrechtelijke betekenis, zodat andersluidend Roemeens huwelijksvermogensrecht dat het huwelijksvermogensregime van de echtgenoten beheerst, buiten toepassing moet worden gelaten (art. 10:6 BW)?

Is artikel 1:96 BW inzake het verhaal van schulden in het geval van een gemeenschap van goederen, van openbare orde in de internationaal-privaatrechtelijke betekenis, zodat andersluidend Roemeens huwelijksvermogensrecht dat het huwelijksvermogensregime van de echtgenoten beheerst, buiten toepassing moet worden gelaten (art. 10:6 BW)?

Aan de man is door de Belastingdienst een tiental belastingaanslagen opgelegd. Deze aanslagen staan in rechte onherroepelijk vast. De man is door de Belastingdienst verzocht de aanslagen te voldoen, maar de man heeft hieraan niet voldaan. De Belastingdienst heeft de man en de vrouw uiteindelijk gedagvaard voor de rechtbank en primair gevorderd voor recht te verklaren dat de Belastingdienst zijn vordering op de man mag verhalen op de goederen van de huwelijksgemeenschap van de man en de vrouw. Subsidiair is gevorderd, kort gezegd, dat de rechtbank de man en de vrouw zal veroordelen tot verdeling van (goederen van) hun huwelijksgemeenschap voor zover nodig voor het verhaal van de vordering op de man. Ter comparitie heeft de Belastingdienst, zonder bezwaar van de vrouw, zijn eis uitgebreid, in die zin dat meer subsidiair is gevorderd de man en de vrouw te veroordelen tot verdeling van (goederen van) hun huwelijksgemeenschap, voor zover nodig voor het verhaal van zijn vordering op de man, en de wijze van verdeling te gelasten dan wel de verdeling vast te stellen. De rechtbank heeft de vorderingen van de Belastingdienst bij vonnis afgewezen.

De Belastingdienst is in hoger beroep gekomen bij het hof. Bij arrest van 18 september 2018

heeft het hof het vonnis van de rechtbank vernietigd. Daartoe heeft het hof, kort samengevat, het volgende overwogen. Het hof heeft zich verenigd met hetgeen de rechtbank heeft overwogen met betrekking tot het Roemeense recht. Aan toepassing van buitenlands recht komt een einde waar dat recht in strijd komt met fundamentele beginselen van de Nederlandse rechtsorde. De openbare-orde-exceptie (art. 10:6 BW) mag slechts in uitzonderlijke gevallen worden ingezet tegen toepasselijk buitenlands recht en gereserveerd blijven voor sprekende gevallen waarin het buitenlandse recht op essentiële punten ingrijpend afwijkt van het Nederlandse. Het Roemeense recht is naar inhoud niet onaanvaardbaar. Het is echter onaanvaardbaar dat de Belastingdienst eerst in het buitenland verhaal moet zoeken op eventuele privégoederen van de man om pas daarna, indien dat verhaal niet (volledig) slaagt, verdeling van de gemeenschap te kunnen vorderen en verhaal te zoeken op het 'Nederlandse vermogen'. Nu partijen nauw met Nederland zijn verbonden, kan naar Nederlandse opvattingen niet worden geduld dat de Belastingdienst zich als gevolg van Roemeens huwelijksvermogensrecht niet zou kunnen verhalen op gemeenschappelijke goederen. Het is onverenigbaar met het zwaarwegend maatschappelijk belang en de verplichting van de Belastingdienst om actief tot verhaal van openstaande belastingschulden over te gaan, als de Belastingdienst eerst in Roemenië verhaal zou moeten zoeken op privégoederen van de man en daarna verdeling zou moeten vorderen om verhaal te kunnen nemen op het Nederlandse vermogen. Het beroep van de Belastingdienst op de openbare-orde-exceptie is in dit geval gerechtvaardigd, zodat Roemeens recht buiten toepassing moet blijven en naar Nederlands recht de goederen van de gemeenschap kunnen worden uitgewonnen voor verhaal van de belastingschuld van de man.

De vrouw heeft (tijdig) beroep in cassatie ingesteld tegen het arrest van het hof. De vrouw klaagt dat het hof bij toepassing van de openbare-orde-exceptie van artikel 10:6 BW, blijkt heeft gegeven van een onjuiste rechtsopvatting. De Hoge Raad overweegt dat artikel 10:6 BW bepaalt dat vreemd recht niet wordt toegepast, voor zover de toepassing ervan kennelijk onverenigbaar is met de openbare orde. Zoals het hof in zijn arrest heeft overwogen, staat de openbare orde slechts in uitzonderlijke gevallen aan de toepassing van buitenlands recht in de weg. Het gaat uitsluitend om die gevallen waarin het buitenlandse recht zelf, dan wel de toepassing daarvan in het concrete geval, onverenigbaar is met fundamentele beginselen van de Nederlandse rechtsorde. Het hof is veronderstellenderwijs ervan uitgegaan dat de belastingschuld van de man naar Roemeens recht een privéschuld is en dat de Belastingdienst volgens dat recht eerst moet trachten eventuele privégoederen van de man uit te winnen, alvorens hij de verdeling van de huwelijksgemeenschap kan vorderen. De klacht moet in die (in cassatie niet bestreden) context worden beoordeeld.

Uit de door het hof aan zijn oordeel ten grondslag gelegde omstandigheden volgt niet dat

toepassing van het Roemeense huwelijksvermogensrecht in dit concrete geval kennelijk onverenigbaar is met fundamentele beginselen van de Nederlandse rechtsorde. De sterke band van de vrouw en de man met Nederland op fiscaal, economisch en maatschappelijk gebied betreft de betrokkenheid van de Nederlandse rechtsorde bij het geschil met de Belastingdienst. Echter, niet valt in te zien welk fundamenteel beginsel van de Nederlandse rechtsorde in het geding komt bij toepassing van het Roemeense huwelijksvermogensrecht. De omstandigheid dat de Belastingdienst bij toepassing van dat recht wordt bemoeilijkt in de uitoefening van zijn invorderingstaak omdat dit hem mogelijk verplicht eerst in Roemenië verhaal te zoeken op privégoederen van de man, alvorens hij verdeling van de gemeenschap kan vorderen, en dat hij zich vervolgens slechts kan verhalen op hetgeen de man bij die verdeling wordt toebedeeld, raakt niet aan fundamentele beginselen van de Nederlandse rechtsorde. Deze klacht van de vrouw slaagt. De Hoge Raad heeft het arrest vernietigd en het geding naar een ander hof verwezen ter verdere behandeling en beslissing.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 15-05-2020

ECLI: ECLI:NL:HR:2020:885

Zaaknummer: 18/05311

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Zorgregeling. Man komt zorgregeling tijdens coronacrisis niet na en biedt ook nauwelijks alternatief.

Voorzieningenrechter bepaalt dat vrouw compensatie krijgt voor de gemiste tijd. De bestaande regeling wordt ten gunste van de vraag tot aan de zomervakantie omgedraaid. Dwangsom en veroordeling man in de proceskosten van de vrouw.

Zorgregeling. Man komt zorgregeling tijdens coronacrisis niet na en biedt ook nauwelijks alternatief. Voorzieningenrechter bepaalt dat vrouw compensatie krijgt voor de gemiste tijd. De bestaande regeling wordt ten gunste van de vraag tot aan de zomervakantie omgedraaid. Dwangsom en veroordeling man in de proceskosten van de vrouw.

De zitting heeft op 11 mei via videobellen plaatsgevonden. Daarbij zijn beide partijen, bijgestaan door hun advocaat en de jeugdzorgwerker, gehoord. De voorzieningenrechter oordeelt dat, gelet op de uitzonderlijke omstandigheden, dit in deze zaak voldoende is om tot een goed oordeel te komen.

Partijen hebben twee minderjarige kinderen, geboren in 2008 en 2010. Zij hebben gezamenlijk het gezag over de kinderen. De kinderen hebben hun hoofdverblijfplaats bij de man. Er is een ondertoezichtstelling sinds half 2017. Laatstelijk is door hof Arnhem-Leeuwarden bepaald dat de kinderen één keer per twee weken bij de moeder verblijven van woensdagmiddag uit school tot zondag 18.00 uur. Over de verdeling van de vakantie bij helfte is een aparte beschikking gegeven.

Sinds 25 maart 2020 verblijven de kinderen bij de man. Ook in de meivakantie zijn de kinderen niet een week bij de vrouw geweest. De vrouw heeft in de periode vanaf 20 maart vier keer kunnen videobellen met de kinderen, maar op de achtergrond waren aan de zijde van de kinderen altijd de man of zijn partner aanwezig. De gezondheidssituatie van de partner

van de man, zoals door de man gesteld en door de vrouw betwist, kan, bij gebreke aan iedere medische onderbouwing, door de voorzieningenrechter niet als redengevend argument worden meegewogen voor de stelling van de man om de kinderen tot dusver geen fysiek contact met de vrouw toe te laten staan. De voorzieningenrechter overweegt als volgt.

De voorzieningenrechter vindt in de stukken geen steun voor de stelling van de man dat hij er alles aan heeft gedaan om de kinderen in de afgelopen twee maanden op alternatieve wijze onbelast en vrij contact met de vrouw te laten hebben. Ook ter zitting kon de man dat niet nader motiveren. Vast staat dat er in die afgelopen twee maanden slechts vier keer contact is geweest tussen de vrouw en de kinderen via beeldbellen, waarbij het voor de voorzieningenrechter maar zeer de vraag is of de kinderen zich in die situatie vrij hebben kunnen uiten, vanwege de omstandigheid dat de man of diens partner (op de achtergrond) bij die gesprekken tussen de vrouw en de kinderen aanwezig waren. Uit de e-mailcorrespondentie tussen de gezinsvoogd en ouders komt ook naar voren dat zelfs het tot stand brengen van die belmomenten uiterst moeizaam is geweest. Van een stimulerende en motiverende houding van de man – die in de omstandigheden van de afgelopen twee maanden als enige daadwerkelijk invloed had op contact tussen de vrouw en de kinderen – en die (dus) van hem mocht worden verwacht, is de voorzieningenrechter in het geheel niet gebleken. Eerder lijkt de lijn van de afgelopen jaren, waarin vele procedures tussen de man en de vrouw zijn gevoerd, en de vrouw meermalen (al dan niet op verbeurde van een dwangsom) nakoming van een zorgregeling heeft moeten afdwingen, nog steeds te worden doorgezet, zelfs of juist in de bijzondere omstandigheden van nu, waarin het belang van de kinderen, vanwege heersende onzekerheden op meerdere leefgebieden, als basis is gelegen in stabiel en structureel contact met beide ouders.

De voorzieningenrechter ziet in voornoemde omstandigheden redenen om de kinderen te compenseren in tijd die zij de afgelopen twee maanden niet met hun moeder hebben kunnen doorbrengen. Daarom zal de voorzieningenrechter de primaire vordering van de vrouw toewijzen in die zin dat de voorzieningenrechter zal bepalen dat de kinderen tot de zomervakantie eens in de twee weken van woensdagmiddag tot zondag 18.00 uur bij de man verblijven en de rest van de tijd bij de vrouw. Nu de kinderen sinds langere tijd niet bij de vrouw geweest zijn, zal de voorzieningenrechter bepalen dat zij vanaf 16 mei 2020 eerst aansluitend bij de vrouw zullen verblijven. Vanaf 3 juni 2020 tot de zomervakantie zullen de kinderen dan eens in de twee weken van woensdagmiddag na school (of als er geen school is vanaf woensdag 12.00 uur) tot zondag 18.00 uur bij de man verblijven. De zomervakantie zal worden verdeeld conform de beschikking van het gerechtshof van 25 april 2019, in die zin dat de kinderen de eerste drie weken bij de vrouw en de laatste drie weken bij de man verblijven. De voorzieningenrechter verbindt een dwangsom van € 500 per keer dat de man de regeling

niet nakomt met een maximum van € 20.000. De man wordt veroordeeld in de proceskosten van de vrouw.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 13-05-2020

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2020:1905

Zaaknummer: 172629

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Erfrecht. Echtpaar overlijdt tijdens huwelijksreis aan de gevolgen van voedselvergiftiging. Eerst overlijdt de vrouw, dan de man. Er zijn geen testamenten. Wie is erfgenaam van de vrouw: de man of haar familie? Het hof oordeelt dat de man erfgenaam is van de vrouw volgens de wettelijke regel van erfrecht (art. 4:10 lid 1 BW). Het is naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet onaanvaardbaar om de wettelijke regel gewoon toe te passen.

Erfrecht. Echtpaar overlijdt tijdens huwelijksreis aan de gevolgen van voedselvergiftiging. Eerst overlijdt de vrouw, dan de man. Er zijn geen testamenten. Wie is erfgenaam van de vrouw: de man of haar familie? Het hof oordeelt dat de man erfgenaam is van de vrouw volgens de wettelijke regel van erfrecht (art. 4:10 lid 1 BW). Het is naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet onaanvaardbaar om de wettelijke regel gewoon toe te passen.

Samenvatting van de uitspraak

Erflater en erflaatster zijn tijdens hun huwelijksreis op dezelfde dag overleden als gevolg van een voedselvergiftiging. Deze zaak gaat over de vraag wie erfgenaam is van erflaatster: de erflater of de familie van erflaatster? Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek bevat regels van erfrecht. Erflater en erflaatster waren in gemeenschap van goederen gehuwd. Zij hadden geen testament laten opmaken. In dat geval geldt artikel 4:10 lid 1 onder a BW. Toepassing van deze bepaling leidt ertoe dat de erflater (en niet de familie van erflaatster) de erfgenaam is van erflaatster. De rechtbank heeft geoordeeld dat de bepaling in dit geval buiten toepassing moet worden gelaten.

Het hof oordeelt daarover anders. Het is duidelijk dat wat de erflater en erflaatster is overkomen, zeer schrijnend is en dat het leed van hun nabestaanden onbeschrijflijk groot moet zijn. Dit staat los van de (juridische) vraag of er ruimte is om de bepaling niet toe te passen. Die ruimte is er alleen wanneer toepassing zou leiden tot (naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid) onaanvaardbare gevolgen. Daarvan is volgens het hof in deze zaak geen sprake. Het hof past, anders dan de rechtbank, de bepaling daarom wel toe. Het hof vernietigt dan ook de uitspraak van de rechtbank en verklaart voor recht dat de erflater de erfgenaam is van erflaatster.

Motivering van het oordeel

Als er geen testament is opgesteld, bepaalt artikel 4:10 BW wie de erfgenamen van de overledene zijn. Is er een echtgenoot en/of zijn er kinderen, dan zijn deze personen de erfgenamen (lid 1 onder a). Zijn deze personen er niet, dan zijn de ouders samen met de (half)broers en (half)zusters de erfgenamen (lid 1 onder b). Op grond van artikel 4:11 lid 1 BW erft iedere erfgenaam een gelijk deel. Een ouder die erfgenaam is, erft ten minste een kwart van de nalatenschap (art. 4:11 lid 3 BW). Om erfgenaam te kunnen zijn, moet die persoon wel bestaan op het moment dat de erflater overlijdt (art. 4:9 BW). Dat is niet het geval wanneer die persoon tegelijkertijd is overleden met de erflater. Als de volgorde van overlijden niet kan worden bepaald, worden zij geacht tegelijkertijd te zijn overleden (art. 4:2 lid 1 BW). In dit geschil staat vast dat erflaatster eerder is overleden dan de erflater. De commoriëntenregel speelt in deze zaak dus geen (directe) rol. In de wetsgeschiedenis van deze bepaling die gebaseerd is op een Benelux-overeenkomst uit 1972, is uitdrukkelijk een uitbreiding van deze bepaling aan de orde geweest. De wetgever heeft een vergelijkbare situatie als in deze zaak speelt (twee verwanten overlijden door een ongeluk kort na elkaar) onder ogen gezien. De gedachte is daarbij geweest: de wettelijke regel geldt ook in die situatie en als de erflater dat niet wenst, dan moet deze een testament met een rampenclausule laten opmaken. Het hof overweegt dat dan op korte termijn – zowel voor de nabestaanden als voor derden – zeker is op wie de goederen van de nalatenschap zijn overgegaan. Dit belang van rechtszekerheid speelt ook in deze zaak. Erflater en erflaatster zijn overleden op 12 juni 2016 en nog steeds staat niet onherroepelijk vast wie de erfgenamen zijn van erflaatster. De afwikkeling van de nalatenschap is daardoor na vier jaar nog steeds niet definitief.

Ter zake van het buiten toepassing laten van de regels van erfopvolging op grond van artikel 6:2 lid 2 BW, dat ook buiten het verbintenissenrecht mag worden toegepast, oordeelt het hof als volgt. De rechter moet terughoudend zijn met het buiten toepassing laten van een rechtsregel. Dat is zeker het geval in het erfrecht, waarin het beginsel van rechtszekerheid een belangrijke rol speelt. Het hof kan alleen artikel 4:10 lid 1 onder a BW buiten toepassing laten als die toepassing naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbare gevolgen

zou hebben. Daarvoor moeten er uitzonderlijke omstandigheden zijn. Het hof vindt dat daarvan geen sprake is in deze zaak. Niet uitzonderlijk is dat de erflater en erflaatster mogelijk niet hadden nagedacht over het kort na elkaar overlijden en de juridische gevolgen daarvan. Verder is een vergelijkbare situatie als die van de erflater en erflaatster nadrukkelijk onder ogen gezien door de wetgever en heeft de wetgever ervoor gekozen die situatie niet onder de commoriëntenregel te brengen. Toepassing van de bepaling leidt ertoe dat het vermogen van erflaatster (via de nalatenschap van de erflater) terechtkomt bij de erfgenamen van de erflater. Gelet op het systeem van het erfrecht, de opbouw van het vermogen van erflaatster en de erflater (voornamelijk bestaande uit de overwaarde van twee ton van het huis en uit persoonlijke spullen) en de (overige) gevolgen van het wel of juist niet toepassen van de bepaling, vindt het hof dit resultaat niet onaanvaardbaar. Het hof zal de bepaling dus wel toepassen.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 12-05-2020

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2020:891

Zaaknummer: 200.255.304/01

Rechters: S.H.M. van der Heiden, E.A. Mink en F.R. Salomons

Wetsartikelen: 4:10 BW, 4:2 BW en 6:2 BW

RECHTSPRAAK

Verrekening kosten van de huishouding bij echtscheiding op grond van de huwelijkse voorwaarden. Niet in strijd met de redelijkheid en billijkheid. Geen rechtsverwerking. Beroep op de beperkende werking van de redelijkheid en billijkheid slaagt evenmin. Vrouw krijgt gelegenheid om haar overzichten van uitgaven aan de huishouding over te leggen.

Verrekening kosten van de huishouding bij echtscheiding op grond van de huwelijkse voorwaarden. Niet in strijd met de redelijkheid en billijkheid. Geen rechtsverwerking. Beroep op de beperkende werking van de redelijkheid en billijkheid slaagt evenmin. Vrouw krijgt gelegenheid om haar overzichten van uitgaven aan de huishouding over te leggen.

De man en de vrouw zijn in 2010 gehuwd onder huwelijkse voorwaarden. Uit het huwelijk zijn in 2010 en 2012 twee kinderen geboren. De man heeft de Nederlandse nationaliteit, de vrouw de Luxemburgse. De kinderen hebben beide nationaliteiten. De man heeft op 27 december 2014 de echtelijke woning verlaten. Nadien hebben partijen niet meer samengewoond. De man heeft echtscheiding verzocht.

In deze procedure spreekt de rechtbank de echtscheiding uit, bepaalt de hoofdverblijfplaats van de kinderen bij de vrouw, bepaalt een onderlinge regeling voor de meivakantie en moeder- en vaderdag, bepaalt de kinder- en partneralimentatie en gaat vervolgens in op het verzoek van de vrouw om de man te veroordelen om ten titel van verrekening van de kosten van de huishouding aan haar te betalen een bedrag van bijna € 150.000.

Over dit verzoek en de verweren daartegen oordeelt de rechtbank als volgt.

De rechtbank stelt vast dat zij rechtsmacht heeft op grond van Brussel II-bis en artikel 5 lid 1

Verordening Huwelijksvermogensregime. Naar het oordeel van de rechtbank is Nederlands recht van toepassing, nu de eerste gewone verblijfplaats van partijen na het huwelijk Nederland was.

De man stelt dat het verzoek van de vrouw op grond van de redelijkheid en billijkheid moet worden afgewezen, omdat deze kosten na afloop van ieder kalenderjaar moeten worden afgerekend. De rechtbank oordeelt dat dit beroep niet slaagt en overweegt daartoe het volgende. Partijen zijn in artikel 7 van hun huwelijkse voorwaarden overeengekomen dat zij de kosten van de gemeenschappelijke huishouding gezamenlijk dragen, ieder voor de helft. Wanneer een partij meer heeft bijgedragen dan hij had moeten bijdragen, is er aanleiding tot vergoeding aan deze partij door de ander. Volgens vaste rechtspraak ligt het daarbij voor de hand aan te nemen dat de onderlinge afrekening periodiek dient plaats te vinden na het verstrijken van ieder kalenderjaar. Daarbij is van evenwel van belang dat deze rechtspraak ziet op situaties, waarin partijen geen vervalbeding zijn overeengekomen in de huwelijkse voorwaarden. Deze leemte wordt dan opgevuld door de eisen van redelijkheid en billijkheid. In onderhavig geval zijn partijen wél een vervalbeding overeengekomen. Partijen zijn expliciet in artikel 7 lid 4 van de huwelijkse voorwaarden overeengekomen dat de echtgenoot die in een kalenderjaar meer heeft bijgedragen in de kosten van de huishouding dan hij op grond van het bepaalde in artikel 7 zou moeten dragen, dit meerdere van de andere echtgenoot terug kan vorderen, mits hij die vordering instelt binnen zes maanden na de ontbinding van het huwelijk. De vrouw heeft haar verzoek tot vergoeding tijdig, te weten binnen de in de huwelijkse voorwaarden opgenomen vervalltermijn van zes maanden na ontbinding van het huwelijk, ingediend. De man heeft geen andere omstandigheden aangevoerd waarom de werking van de huwelijkse voorwaarden op grond van de redelijkheid en billijkheid zou moeten worden beperkt. De stelling van de man dat partijen geen administratie hebben bijgehouden, waardoor afrekening op grond van de redelijkheid en billijkheid achterwege zou moeten blijven, is niet juist, gelet op de uitvoerige bewijsstukken die door partijen in het geding zijn gebracht.

Voorts doet de man een beroep op rechtsverwerking. De rechtbank oordeelt dat dit beroep niet opgaat. Zij overweegt daartoe onder andere dat partijen beiden jurist zijn, waarbij de man bovendien notarieel recht heeft gestudeerd. Zij worden dan ook ieder geacht de inhoud van de huwelijkse voorwaarden te begrijpen en ermee bekend te zijn dat zij bij het einde van het huwelijk konden worden geconfronteerd met een vergoedingsrecht ter zake de verrekening van de kosten van de huishouding. De man had hier tijdens het huwelijk rekening mee kunnen houden. Voor zover de man geen zorgvuldige boekhouding heeft bijgehouden, komt dit voor zijn rekening en risico. In het licht van de door de man aangevoerde omstandigheden is dus evenmin ruimte voor een beroep op het criterium dat zijn positie onredelijk wordt

benadeeld of verzwaard, omdat de vrouw alsnog haar aanspraak geldend maakt.

De rechtbank verwerpt ook het beroep van de man op andersluidende afspraken.

Het verrekentijdvak heeft de vrouw gesteld vanaf de huwelijksdatum (eind 2010) tot aan de indiening van het echtscheidingsverzoek (2018). De man is echter eind 2014 uit huis weggegaan en nimmer meer teruggekeerd. Artikel 7 van de huwelijkse voorwaarden bepaalt onder andere dat de kosten van de huishouding conform de hoofdregel bij helfte worden verdeeld, als partijen in onderling overleg niet samenwonen. Het komt erop aan of partijen gedurende ongeveer vier jaar in onderling overleg niet hebben samengewoond. De rechtbank is van oordeel dat door het vertrek van de man op 27 december 2014 een einde is gekomen aan de gemeenschappelijke huishouding. Partijen zijn immers vanaf dat moment ieder een afzonderlijk huishouden gaan voeren. De rechtbank is verder van oordeel dat na 27 december 2014 geen sprake is geweest van in onderling overleg niet samenwonen. De vrouw heeft dit in het kader van de gemotiveerde betwisting van de man onvoldoende onderbouwd. De rechtbank concludeert dan ook dat de regeling, zoals opgenomen in artikel 7 van de huwelijkse voorwaarden, niet meer geldt vanaf 27 december 2014.

De rechtbank laat de vrouw toe tot overlegging van aangepaste overzichten van de kosten van de huishouding, nu zij overgelegd had een rubricering van de kosten per kostenpost.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 08-05-2020

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2020:4335

Zaaknummer: C/10/547684 / FA RK 18-2502 (echtscheiding) en C/10/576696 / FA RK 19-5420
(afwikkeling huwelijkse voorwaarden)

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

‘Overeenkomst inzake beëindiging samenleving’ is een verdeling als bedoeld in artikel 3:182 BW. Wat betreft de woning van partijen is die overeenkomst (gewijzigd) uitgevoerd. De vrouw heeft dan ook niets meer te vorderen van de man.

‘Overeenkomst inzake beëindiging samenleving’ is een verdeling als bedoeld in artikel 3:182 BW. Wat betreft de woning van partijen is die overeenkomst (gewijzigd) uitgevoerd. De vrouw heeft dan ook niets meer te vorderen van de man.

De vrouw heeft bij de rechtbank een vordering met betrekking tot de financiële afwikkeling van de verbreking van de samenleving ingediend. Zij heeft aangevoerd dat de opschortende voorwaarde in de overeenkomst tussen partijen inzake de beëindiging van de samenleving, inhoudende dat de woning en de levensverzekering zouden worden toegedeeld aan de man en dat de vrouw zou worden ontslagen uit de hoofdelijkheid, niet is vervuld. De man heeft niet gezorgd voor toedeling van de woning aan hemzelf en voor ontslag van de vrouw uit de hoofdelijkheid. Daarom moet de overwaarde bij helfte worden afgerekend. De man heeft haar inmiddels € 20.000 betaald en is haar daarom nog $(€ 69.314,44 : 2) - € 20.000 = € 14.657,22$ verschuldigd.

De rechtbank overweegt dat artikel 3:182 BW luidt: ‘Als een verdeling wordt aangemerkt iedere rechtshandeling waartoe alle deelgenoten, hetzij in persoon, hetzij vertegenwoordigd, medewerken en krachtens welke een of meer van hen een of meer goederen der gemeenschap met uitsluiting van de overige deelgenoten verkrijgen.’ Artikel 3:183 BW bepaalt dat de verdeling kan geschieden op de wijze en in de vorm die partijen goeddunkt, mits de deelgenoten en zij wier medewerking vereist is, allen het vrije beheer over hun goederen hebben en in persoon of bij een door hen aangewezen vertegenwoordiger medewerken.

De overeenkomst had betrekking op de financiële afwikkeling van de verbreking van de samenleving. De vrouw en de man hebben op 16 april 2018 overeenstemming bereikt over de

(wijze van) financiële afwikkeling, in die zin dat de woning en de levensverzekeringsspolis tegen tussen hen afgesproken waarden aan de man werden toegedeeld, waarbij hij gedurende de afwikkelingsperiode de hypothecaire en eigenaarslasten voldeed, en daarnaast aan de vrouw een bedrag van € 20.000 wegens overbedeling betaalde. Onbetwist is dat de man ook nadien de lasten van de woning heeft betaald. De bepalingen in de overeenkomst vormen een verdelingshandeling zoals bedoeld in artikel 3:182 BW, een rechtshandeling waaraan beide deelgenoten hebben meegewerkt en krachtens welke een van hen een goed van de gemeenschap met uitsluiting van de andere deelgenoot verkrijgt. Voor de overgang van het aldus aan ieder van hen toegedeelde was, ingevolge artikel 3:186 lid 1 BW, dan nog juridische levering vereist. De opschortende voorwaarde van die overeenkomst, waarop de vrouw zich beroept, betrof, gezien de formulering van de bepaling en in het licht van de bedoeling van beide partijen – afspraken over de financiële afwikkeling – niet de toedeling op zichzelf, maar het vereiste van ontslag uit de hoofdelijkheid van de vrouw bij de levering, de juridische effectuering van de toedeling aan de man. Dat het niet tot een levering aan de man is gekomen omdat de vrouw en hij inmiddels in overleg hadden besloten de woning te verkopen is dan ook niet van invloed op de overeengekomen verdeling. Dat betekent dat de vorderingen van de vrouw zijn afgewezen.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 06-05-2020

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2020:4134

Zaaknummer: 10/569161

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Kinderalimentatie. Niet-herstelbaar verwijtbaar inkomensverlies, ontstaan door detentie. Rekening houden met vrijwillig schuldhelpverleningstraject.

Kinderalimentatie. Niet-herstelbaar verwijtbaar inkomensverlies, ontstaan door detentie. Rekening houden met vrijwillig schuldhelpverleningstraject.

De kinderalimentatie voor twee minderjarige kinderen bedraagt per 1 augustus 2017 € 153 per maand per kind. De man heeft verzocht om nihilstelling van de kinderalimentatie. De rechtbank heeft het verzoek afgewezen. De man is hiervan in hoger beroep gekomen. Zijn grieven zien op de draagkracht.

Wat de ingangsdatum van de gewijzigde kinderalimentatie betreft gaat het hof uit van de datum van de eerste dag van de maand volgend op indiening van het verzoek in eerste aanleg. Dat is 1 februari 2019.

Draagkracht man

De man heeft van 22 januari 2018 tot 5 februari 2019 gedetineerd gezeten, onder meer wegens mishandeling van zijn ex-vrouw. Hij heeft daardoor zijn baan verloren. Na detentie kon de man weer aan het werk bij zijn oude werkgever, aanvankelijk met uitkering. Sinds 1 juni 2019 heeft de man weer inkomen uit werk. Hij werkt gemiddeld 30,4 uur per week, omdat hij niet meer kan werken in verband met zijn gezondheid.

Wat de periode na detentie tot 1 juni 2019 betreft oordeelt het hof over het verlies aan draagkracht als volgt. Het hof is van oordeel dat de man na zijn detentie niet redelijkerwijs zijn oude inkomen weer kon verwerven. Zijn detentie heeft tot gevolg gehad dat zijn eerdere werkgever hem heeft ontslagen en hem pas per 1 juni 2019 weer tegen betaling in dienst heeft willen nemen. In de periode tussen 5 februari 2019 en 1 juni 2019 heeft de man wel met behoud van uitkering mogen werken bij deze werkgever. Het hof beschouwt dit als een reële wijze van herintreding na detentie (en als een kans voor de man om zijn oude baan terug te

krijgen) en zal daarom het inkomensverlies aanmerken als niet-herstelbaar.

Vervolgens acht het hof dit inkomensverlies wel verwijtbaar. Voor zover de man zich heeft beroepen op zijn strafrechtelijke detentie, is het hof met de vrouw van oordeel dat de detentie voor rekening en risico van de man dient te blijven. De man heeft een gevangenisstraf moeten ondergaan wegens onder meer mishandeling van de vrouw. Het verlies aan inkomen is daarvan het gevolg en het is de man toe te rekenen omdat hij zelf deze situatie heeft veroorzaakt. Het financiële gevolg daarvan kan niet worden afgewenteld op de alimentatieverplichtingen van de man jegens de kinderen. Het hof zal voor de periode van 5 februari 2019 tot 1 juni 2019 dus uitgaan van het oorspronkelijke inkomen van de man en de inkomensvermindering buiten beschouwing laten. Vanaf 1 juni 2019 heeft de man een inkomen, voor gemiddeld 30,4 uur per week. Ook dit inkomen is lager dan het inkomen dat de man verdiende voordat hij gedetineerd raakte. De man heeft voldoende onderbouwd dat hij door de omstandigheden op dit moment niet door zijn werkgever in staat wordt gesteld het oorspronkelijke inkomen te verdienen. Dat betekent dat het inkomensverlies niet voor herstel vatbaar is. Ook ten aanzien van het inkomensverlies in de periode vanaf 1 juni 2019 overweegt het hof dat dit verband houdt met de detentie die de man door zijn eigen handelen heeft veroorzaakt zodat het hof daarmee geen rekening zal houden, behoudens de vraag of hij nog 90% van de voor hem geldende bijstandsnorm overhoudt.

Na beoordeeld te hebben of en zo ja, in hoeverre, met schulden van de man wordt rekening gehouden, gaat het hof na of de man nog net genoeg overhoudt om van te leven. Daarbij is van belang dat vanaf 27 augustus 2019 de man een vrijwillig schuldhulpverleningstraject is gestart. Het hof ziet aanleiding om in deze zaak aansluiting te zoeken bij het uitgangspunt dat geldt voor de wettelijke schuldsanering, namelijk dat er dan geen draagkracht is voor alimentatie, tenzij daarmee rekening is gehouden in het vrij te laten bedrag. Aangezien in dit vrijwillige traject met te betalen kinderalimentatie rekening is gehouden, heeft de man naar het oordeel van de hof ook na ingang van het schuldhulpverleningstraject draagkracht om kinderalimentatie te betalen.

Na ook de draagkracht van de vrouw te hebben bepaald, berekent het hof de door de man te betalen kinderalimentatie over twee perioden: van 1 februari tot 1 juni 2019 en vanaf dat moment.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 30-04-2020

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2020:3498

Zaaknummer: 200.265.799

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Partneralimentatie; artikel 1:160 BW. Gedeeltelijk samenwonen en gedeeltelijk bijdragen in de kosten van elkaars huishouding is niet voldoende om te voldoen aan de zware eisen van ‘samenleven als waren zij gehuwd’ van artikel 1:160 BW.

Partneralimentatie; artikel 1:160 BW. Gedeeltelijk samenwonen en gedeeltelijk bijdragen in de kosten van elkaars huishouding is niet voldoende om te voldoen aan de zware eisen van ‘samenleven als waren zij gehuwd’ van artikel 1:160 BW.

Het hof beantwoordt de vraag of de man erin is geslaagd bewijs te leveren van feiten en omstandigheden waaruit blijkt dat de vrouw samenwoont met haar partner als waren zij gehuwd. De man heeft getuigen doen horen, er zijn schriftelijke bewijsstukken overgelegd en de vrouw en de man hebben gereageerd op elkaars stukken.

Het hof oordeelt over het samenwonen als volgt. De vrouw en haar partner zijn vaak samen. Zij heeft daarover gedetailleerd verklaard. Volgens de man zijn de vrouw en haar partner veel vaker samen. Hij heeft in de periode 16 augustus 2019 tot en met 16 november 2019 (nachtelijke) observaties gedaan van de oprit bij de woning van de vrouw en daarbij geturfd wanneer daar de auto's van de vrouw of haar partner stonden geparkeerd. Hij concludeert daaruit dat er vaste structuur bestaat voor het samenzijn van de vrouw en haar partner. Die structuur is één nacht op maandag, dinsdag of woensdag, één nacht op donderdag, één nacht op vrijdag en één nacht op zaterdag of zondag. De man legt uit dat deze structuur ook past bij de werkweek van de vrouw, die op maandag, donderdag en vrijdag in [plaats] werkt. Het hof kan de bevindingen van de man niet overnemen. De vrouw heeft daarvoor te veel kanttekeningen geplaatst bij de juistheid van zijn onderzoek; zij betwist gemotiveerd de conclusies die de man trekt. Het leveren van het bewijs dat sprake is van ‘samenleven als waren zij gehuwd’ is bijzonder lastig. In de praktijk wordt nog weleens gebruik gemaakt van bewijs dat is verzameld door een recherchebureau. De man had er in dit geval beter aan gedaan zo'n professioneel recherchebureau in te schakelen.

Wat de eis van een gemeenschappelijke huishouding en wederzijdse verzorging betreft, concludeert het hof dat de vrouw en haar partner voor een deel een gemeenschappelijke huishouding voeren en samen in de kosten daarvan voorzien en elkaar over en weer helpen.

Algehele conclusie van het hof luidt als volgt. De vrouw en haar partner zijn veel samen. In elk geval twee dagen door de week en een weekend in de veertien dagen. Daarnaast zijn zij samen in de vakanties (zomervakantie, vakanties in het voorjaar en het najaar), bezoeken zij samen evenementen en gaan zij samen op familiebezoek. Zij hebben nog steeds ieder hun eigen huishouding en betalen ieder daarvan de eigen kosten. De kosten van gezamenlijke vakanties en etentjes buiten de deur dragen ze samen. De partner draagt daaraan veel meer bij dan de vrouw, omdat hij financieel meer mogelijkheden heeft. Zij helpen elkaar als ze samen zijn. Het gaat dan om zaken als het repareren van een fiets van de kinderen, maar ook actieve bemoeienis van de partner met de opvoeding van de kinderen.

Al met al komt het hof tot de conclusie dat is komen vast te staan dat partijen wel een deel van de tijd samenwonen en dat zij ook voor een deel een gemeenschappelijke huishouding voeren en samen in de kosten daarvan voorzien en elkaar over en weer helpen. De mate waarin dat gebeurt is echter onvoldoende om te voldoen aan de zware eis van 'samenleven als waren zij gehuwd' en voor een beëindiging van de alimentatieplicht van de man (zie ook HR 3 juni 2005, ECLI:NL:HR:2005:AS5961). Het is wel een omstandigheid die een rol kan spelen bij het bepalen van de behoefte van de vrouw.

De man is niet geslaagd in zijn bewijsopdracht. Het hof zal de beslissing van de rechtbank tot afwijzing van zijn verzoek om te bepalen dat de onderhoudsverplichting van de man is geëindigd omdat de vrouw samenwoont in de zin van artikel 1:160 BW in stand laten.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 30-04-2020

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2020:3491

Zaaknummer: 200.251.452

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Gezag en omgang; vader verzoekt gezamenlijk gezag op grond van artikel 1:253c BW en om een zorgregeling. Na rapport van de Raad voor de Kinderbescherming wijst de rechtbank de verzoeken toe. Tegelijkertijd wordt in een aparte beschikking een ondertoezichtstelling uitgesproken. Er is formeel bezwaar gemaakt om deze zaak als urgent te beschouwen en via telehoren te behandelen. De rechtbank bepaalt zelf of een zaak urgent is. Zij oordeelt dat deze zaak als zodanig kan worden aangemerkt, mede omdat de ondertoezichtstellingszaak als urgent is aangemerkt.

Gezag en omgang; vader verzoekt gezamenlijk gezag op grond van artikel 1:253c BW en om een zorgregeling. Na rapport van de Raad voor de Kinderbescherming wijst de rechtbank de verzoeken toe. Tegelijkertijd wordt in een aparte beschikking een ondertoezichtstelling uitgesproken. Er is formeel bezwaar gemaakt om deze zaak als urgent te beschouwen en via telehoren te behandelen. De rechtbank bepaalt zelf of een zaak urgent is. Zij oordeelt dat deze zaak als zodanig kan worden aangemerkt, mede omdat de ondertoezichtstellingszaak als urgent is aangemerkt.

In het onderstaande wordt uitsluitend ingegaan op de beoordeling van het bezwaar van de moeder om de zaak als urgent aan te merken.

De zaak is behandeld op 2 april 2020. Over de wijze van behandeling via telehoren overweegt de rechtbank als volgt. Gelet op de recente ontwikkelingen omtrent het coronavirus (COVID-19) heeft de Rechtspraak besloten alle rechtbanken te sluiten. Urgente zaken zoals de onderhavige gaan echter wel door met dien verstande dat betrokkenen telefonisch zijn

gehoord en niet in persoon. De betrokkenen zijn tijdens het telefonisch horen in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze kenbaar te maken. De rechtbank wil met deze maatregelen voorkomen dat het coronavirus verder wordt verspreid. Hoewel de rechtbank veel waarde hecht aan het horen van betrokkenen in persoon laat zij thans het belang van de volksgezondheid in het algemeen en de veiligheid van haar medewerkers in het bijzonder prevaleren. Het betreffen uitzonderlijke tijden die tot uitzonderlijke maatregelen nopen.

Namens de vrouw is formeel bezwaar gemaakt tegen de behandeling van de verzoeken van de man ten aanzien van het gezag en de vaststelling van een omgangsregeling, nu deze niet als urgent moet worden aangemerkt. Daarbij komt dat een gezagskwestie volgens de richtlijnen op www.rechtspraak.nl niet worden aangemerkt als urgent, aldus de vrouw.

Namens de man is aangevoerd dat de vrouw geen verweer voert tegen de vaststelling van de reguliere omgangsregeling zoals door de man verzocht. Het komt de man dan ook praktisch voor om de bij de vorige beschikking vastgelegde voorlopige regeling definitief te maken en dit vast te leggen in een beschikking, temeer omdat het verzoek nu al twee jaar loopt. De man verzoekt de rechtbank om de zaak, gezien het voorgaande en gelet op de samenhang tussen deze zaak en het verzoek tot ondertoezichtstelling van de Raad voor de Kinderbescherming (de Raad), wel als urgent aan te merken.

De Raad stelt zich op het standpunt dat dit verzoek van de man op zitting (dus via telehoren) moet worden behandeld, gezien de verwevenheid met het verzoek tot ondertoezichtstelling, waarvan de Raad overigens ook van mening is dat deze als urgent moet worden aangemerkt.

De rechtbank overweegt als volgt. Zoals ter zitting ook is besproken ligt de vraag of een verzoek tot gezag en omgang al dan niet urgent is voor aan de handelend kinderrechter. Gelet op voornoemde toelichting van de Raad en de verdere na te melden inhoudelijke beoordeling van de zaak, oordeelt de kinderrechter dat de zaak wel degelijk als urgent moet worden aangemerkt. Daarbij komt dat de rechtbank de ondertoezichtstellingszaak als urgent heeft aangemerkt en de rechtbank van oordeel is dat er een noodzaak is om beide zaken gezamenlijk te behandelen. Gelet op de inhoud van de zaken kunnen deze, naar het oordeel van de rechtbank, niet worden losgekoppeld.

Na behandeling van het rapport van de Raad en de bezwaren van de moeder tegen de conclusies van de Raad om het verzoek van de vader tot gezamenlijk gezag toe te wijzen en een zorgregeling vast te stellen, wijst de rechtbank de verzoeken van de man toe.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 24-04-2020

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2020:2090

Zaaknummer: C/02/350894 FARK 18-5598

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In geschil over verdeling huwelijksgoederengemeenschap betwist de man de authenticiteit van de referteverklaring die hij heeft ondertekend en die gevoegd is bij het echtscheidingsverzoek van de vrouw. Hij vordert deskundigenonderzoek. Man heeft geen belang bij deze vordering.

In geschil over verdeling huwelijksgoederengemeenschap betwist de man de authenticiteit van de referteverklaring die hij heeft ondertekend en die gevoegd is bij het echtscheidingsverzoek van de vrouw. Hij vordert deskundigenonderzoek. Man heeft geen belang bij deze vordering.

De man komt bij memorie van grieven met vijf grieven op tegen de door de rechtbank vastgestelde verdeling. Daarnaast heeft de man bij akte van 18 december 2018 verzocht een deskundige te benoemen met als doel te onderzoeken of de handtekening onder de referteverklaring, gevoegd bij het verzoek tot echtscheiding dat op 12 maart 2013 door de vrouw is ingediend, authentiek en daadwerkelijk de handtekening van de man is. De man heeft bewijs aangeboden van zijn stellingen.

Het hof overweegt ten aanzien van deze laatste vordering van de man dat hij geen belang heeft bij die vordering. In de referteverklaring staat dat de man zich niet verzet tegen de verzochte echtscheiding en evenmin tegen de toewijzing van de door de vrouw verzochte nevenvoorziening te bepalen dat de vrouw huurster zal zijn van de echtelijke woning. De vorderingen die partijen (in eerste aanleg en) in hoger beroep hebben ingesteld, hebben alle betrekking op de verdeling van de wettelijke huwelijksgoederengemeenschap die tussen hen heeft bestaan. Een vordering in verband met een door de man ingeroepen rechtsgevolg, omdat de handtekening onder de referteverklaring niet de zijne zou zijn, ligt niet voor. Uitgangspunt is dan ook hetgeen de rechtbank tussen partijen heeft vastgesteld en waartegen partijen niet hebben gegriefd en hetgeen partijen bovendien ook (impliciet) aan hun vorderingen ten

grondslag hebben gelegd, te weten dat de huwelijksgoederengemeenschap die tussen partijen heeft bestaan is ontbonden met de indiening van het verzoek tot echtscheiding door de vrouw op 12 maart 2013 en dat een verdeling daarvan dient plaats te vinden. Nu de echtscheidingsbeschikking na (openbare) betekening aan de man op 19 juni 2014 is ingeschreven, heeft deze ook werking verkregen tussen partijen, in die zin dat het huwelijk tegen deze datum is ontbonden. Het hof wijst ten overvloede nog op het gegeven dat tussen partijen vanaf 30 oktober 2015 een alimentatieprocedure heeft gespeeld, waarbij een onderhoudsbijdrage ten laste van de man is vastgesteld. Ook in die procedure is de grondslag voor het aannemen van een onderhoudsverplichting geweest, dat het huwelijk tussen partijen inmiddels was geëindigd door inschrijving van de echtscheidingsbeschikking op 19 juni 2014, waarbij de man zich tegen dat uitgangspunt niet heeft verzet.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 14-04-2020

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2020:1222

Zaaknummer: 200.237.979/01

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Procesrecht. Toelaatbaarheid zelfstandig verzoek in hoger beroep in geval van geschil ex artikel 1:253a BW over een zorgregeling. Zelfstandig verzoek is toelaatbaar, gelet op het feit dat de rechter in zaken van geschillen over de uitoefening van het ouderlijk gezag niet zonder meer gebonden is aan de verzoeken van de ene of de andere ouder.

Procesrecht. Toelaatbaarheid zelfstandig verzoek in hoger beroep in geval van geschil ex artikel 1:253a BW over een zorgregeling. Zelfstandig verzoek is toelaatbaar, gelet op het feit dat de rechter in zaken van geschillen over de uitoefening van het ouderlijk gezag niet zonder meer gebonden is aan de verzoeken van de ene of de andere ouder.

De vrouw is in hoger beroep gekomen van de zorgregeling zoals die is vastgesteld op verzoek van de man in eerste aanleg. Zij wenst een andere zorgregeling.

De man betoogt voorts dat de vrouw niet-ontvankelijk is in haar verzoek in hoger beroep op grond van artikel 362 Rv, nu zij in eerste aanleg geen zelfstandig verzoek heeft gedaan.

De vrouw heeft ter zitting in hoger beroep betoogd dat zij daarin ontvankelijk is, nu de devolutieve werking van het hoger beroep meebrengt dat de appelrechter bij gegrondbevinding van een grief de zaak binnen de grenzen van de rechtsstrijd in hoger beroep opnieuw heeft te beoordelen. De vrouw heeft in eerste aanleg verwezen naar een door partijen in onderling overleg overeengekomen zorgregeling, inhoudende dat [de minderjarige] contact heeft met de man op maandag en woensdag in plaats A gedurende twee uur, om de week op zaterdag de hele dag bij de man thuis en in de andere week op zaterdag gedurende twee uur in plaats A. Zij heeft zich in eerste aanleg op het standpunt gesteld dat deze regeling niet op de door de man voorgestane wijze diende te worden uitgebreid. Haar verzoek in hoger beroep is

in die zin in eerste aanleg al onderdeel geweest van het debat tussen partijen, aldus de vrouw.

Het hof overweegt als volgt. De vrouw kan niet worden gevolgd in haar betoog over de (positieve zijde van de) devolutieve werking van het appel, nu slechts de man als verweerder in hoger beroep daarvan kan profiteren. Niettemin acht het hof haar verzoek toelaatbaar om de navolgende redenen.

In artikel 362 Rv is (onder meer) bepaald dat in hoger beroep geen zelfstandig verzoek kan worden gedaan. In de jurisprudentie waarnaar de man in dat verband onder meer verwijst, wordt deze bepaling strikt toegepast. Het betreft in die zaken hetzij een voor het eerst in hoger beroep gedaan zelfstandig verzoek om kinderalimentatie (ECLI:NL:HR:2010:BL0009 en ECLI:NL:HR:2004:AO3172), hetzij een eerst in hoger beroep ingediend zelfstandig verzoek tot ontzegging van de omgang (ECLI:NL:HR:2017:943). Het inleidende verzoek van de man – waartegen de vrouw in eerste aanleg verweer heeft gevoerd – en het verzoek in hoger beroep van de vrouw, zijn echter beide gebaseerd op artikel 1:253a lid 2 aanhef en onder a BW en betreffen de omvang en invulling van de vast te stellen zorgregeling. De man heeft in eerste aanleg een veel ruimere zorgregeling verzocht dan de rechtbank heeft toegewezen, terwijl de vrouw toen afwijzing van de verzoeken van de man heeft verzocht. Die beide verzoeken waren van belang voor de bepaling van de omvang van het geschil in eerste aanleg, waarbij bovendien geldt dat de rechter in een op artikel 1:253a lid 2 BW gebaseerde zaak – behoudens wanneer het een verbod op contact met het kind betreft – een zodanige beslissing neemt als hem in het belang van het kind wenselijk voorkomt. Uit de parlementaire geschiedenis van deze bepaling (voorheen: art. 1:246 BW) blijkt dat deze formulering tot uitdrukking brengt dat de rechter daarbij niet zonder meer is gebonden aan het verzoek van de ouders of een van hen, maar dat hij ook een hiervan afwijkende beslissing kan nemen die hij in het belang van het kind acht (*Kamerstukken II* 1979/80, 16247, nr. 3, p. 6 en *Kamerstukken II* 1993/94, 23012, nr. 3, p. 19). Deze ruime ambtshalve bevoegdheid van de rechter in zaken waarin het de verdeling van de zorg- en opvoedingstaken betreft, valt niet te rijmen met een al te strikte opvatting van artikel 362 Rv. Daar komt bij dat bij de vaststelling van een zorgregeling het in het belang van het kind is dat de beslissing berust op een juiste en volledige waardering van de van belang zijnde omstandigheden ten tijde van de uitspraak in hoger beroep.

In dit geval komt het verzoek van de vrouw in hoofdzaak neer op het voeren van verweer tegen de wekelijkse omgang met overnachting en de vakantieregeling zoals de man die had verzocht en waarin de rechtbank hem ten dele heeft gevolgd. Waar zij in eerste aanleg de volledige afwijzing van dat verzoek heeft bepleit, heeft zij dat oorspronkelijke verweer nu kennelijk voor een deel laten varen en voor het overige vormgegeven in haar verzoek in hoger beroep. Vast staat verder dat de door de rechtbank vastgestelde zorgregeling kort na de door dit hof te geven beschikking vanwege het bereiken van de schoolleeftijd van [de minderjarige]

niet langer (in volle omvang) uitvoerbaar zal zijn. Het hof ziet daarom ook ambtshalve een taak weggelegd om een zorgregeling vast te stellen die is afgestemd op het belang van [de minderjarige], ook in de nabije toekomst. Het hof is, gelet op hetgeen hiervoor is overwogen, van oordeel dat het verzoek in hoger beroep van de vrouw toelaatbaar is. Het verweer faalt. Het hof zal beoordelen welke zorgregeling in het belang van [de minderjarige] wenselijk is.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 24-03-2020

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2020:948

Zaaknummer: 200.256.076/01

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Einde religieus huwelijk. Heeft de vrouw aanspraak op de bruidsgave? Uitleg overeenkomst; Haviltex.

Einde religieus huwelijk. Heeft de vrouw aanspraak op de bruidsgave? Uitleg overeenkomst; Haviltex.

Partijen hebben een affectieve relatie met elkaar gehad. Zij hebben beiden zowel de Nederlandse als de Irakese nationaliteit. In 2016 hebben partijen een religieus (islamitisch) huwelijk met elkaar gesloten. Dit huwelijk heeft geen burgerlijke rechtsgevolgen en is voltrokken ten overstaan van een religieuze autoriteit (de imam). In 2016 is de huwelijksakte van dit huwelijk opgemaakt. Hieruit blijkt dat partijen een bruidsgave zijn overeengekomen. In de huwelijksakte is opgenomen dat de man aan de vrouw een bedrag van € 10.000 direct is verschuldigd en een bedrag van € 25.000 'uitgesteld tot het kan en opgevraagd wordt'. De affectieve relatie tussen partijen is eind 2017 beëindigd. Het religieuze huwelijk tussen partijen is in 2019 beëindigd. De vrouw heeft bij de rechtbank onder meer de veroordeling van de man gevorderd tot het betalen van een geldsom aan de vrouw ter hoogte van € 25.000.

De rechtbank stelt vast dat er ten aanzien van de huwelijksakte sprake is van een overeenkomst die bindend is tussen partijen. Beide partijen hebben de huwelijksakte, waarin afspraken omtrent de bruidsgave werden opgenomen, ondertekend. Tussen partijen is dit niet in geschil en evenmin dat in de overeenkomst een 'uitgesteld bedrag' is opgenomen van

€ 25.000. Tussen partijen is verder niet in geschil dat de islamitische scheiding al heeft plaatsgevonden. Partijen twisten alleen over de vraag of de man het bedrag van € 25.000 verschuldigd is gelet op de wijze van beëindiging van het huwelijk.

Volgens de rechtbank moet de huwelijksakte, zoals elke overeenkomst en zoals de man zelf ook heeft gesteld, worden uitgelegd in het licht van het zogenoemde Haviltex-criterium. Kort gezegd, wat mochten partijen bij het aangaan van de overeenkomst over en weer redelijkerwijs aan betekenis toekennen aan de bepalingen in de overeenkomst en wat mochten zij over en weer redelijkerwijs van elkaar verwachten? Gelet op het religieuze karakter van het huwelijk gaat de rechtbank ervan uit dat partijen ook de religieuze gevolgen en de autoriteit van de islamitische leer tot uitgangspunt hebben willen nemen bij de sluiting

van hun islamitische huwelijk. De maatschappelijke kringen waarin partijen zich bewegen zijn eveneens van belang in het licht van de wederzijdse bedoelingen en verwachtingen rondom de bruidsgave. Niet in geschil is dat de maatschappelijke kring waartoe partijen behoren islamitisch is. De rechtbank is dan ook van oordeel dat onder deze omstandigheden op het moment dat een islamitisch huwelijk wordt gesloten, partijen zich ook verbinden aan de regels die horen bij de beëindiging van dit huwelijk. Deze regels zijn daarom leidend bij de beoordeling van dit geschil, tenzij er sprake is van strijd met het Nederlandse recht.

In geschil tussen partijen is vooral de kwalificatie van de wijze waarop het huwelijk is beëindigd. Volgens de man gaat het om de zogenaamde 'khul' (scheiding op verzoek van de vrouw waarbij het onbetaald gebleven deel van de bruidsgave over het algemeen wordt kwijtgescholden). Volgens de vrouw is hiervan geen sprake nu deze niet is uitgesproken door de vrouw. Zij heeft verwezen naar de scheidingsakte waarin de aanspraak op de bruidsgave wordt bevestigd. De rechtbank stelt vast dat uit de scheidingsakte blijkt dat de vrouw aanspraak houdt op de uitgestelde bruidsgave. Volgens de rechtbank is, gelet op de tekst van de scheidingsakte, geen sprake is van de 'khul', zoals de man heeft gesteld, maar van de zogenaamde 'tafriq', waarbij de vrouw kan vragen om de echtscheiding met behoud van het recht op de bruidsgave. De rechtbank komt tot dit oordeel gelet op de in de akte genoemde redenen voor scheiding. Redenen voor de 'tafriq (faskh)' zijn namelijk dat de man niet voldoet aan zijn onderhoudsverplichting jegens de vrouw en langere afwezigheid van de man. Beide redenen zijn in de scheidingsakte opgenomen. Daarnaast is slechte omgang als reden opgenomen. De man heeft betwist dat er sprake is geweest van het niet onderhouden van de vrouw en van een slechte omgang, zoals staat opgenomen in de scheidingsakte. De juistheid hiervan staat echter niet meer ter beoordeling van de rechtbank, maar lag ter beoordeling voor aan de imam die de scheidingsakte betreffende het islamitische huwelijk heeft opgesteld. Uit de scheidingsakte en uit wat de man ter zitting heeft verklaard blijkt dat de imam die de scheidingsakte heeft opgesteld, de man in de gelegenheid heeft gesteld om met de imam te spreken over de scheiding, maar dat de man ervoor heeft gekozen dit gesprek niet aan te gaan. Deze keuze komt voor eigen rekening en risico van de man. De rechtbank gaat daarom uit van de juistheid van wat in de scheidingsakte is vermeld.

Gelet op de tekst van de scheidingsakte en het feit dat voldoende vaststaat op grond van de stukken dat deze is opgesteld door een qadi, een legitieme rechter, is de rechtbank van oordeel dat de man de uitgestelde bruidsgave verschuldigd is, zodat de rechtbank de vordering van de vrouw, tot betaling van een bedrag van € 25.000 heeft toegewezen.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 18-03-2020

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2020:2437

Zaaknummer: 200.237.979/01

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Verzoek tot adoptie van het draagmoederschapskind. Is voorafgaand aan de adoptie DNA-onderzoek naar het biologische vaderschap van de erkenner die tevens het gezag heeft, noodzakelijk? De rechtbank vindt van wel.

Verzoek tot adoptie van het draagmoederschapskind. Is voorafgaand aan de adoptie DNA-onderzoek naar het biologische vaderschap van de erkenner die tevens het gezag heeft, noodzakelijk? De rechtbank vindt van wel.

Verzoekers hebben de rechtbank verzocht om de adoptie uit te spreken van de minderjarige door de erkenner die tevens het gezag over de minderjarige heeft. Hiertoe hebben zij gesteld dat zij al een aantal jaren een kinderwens hebben. De draagmoeder heeft zich bereid verklaard om als draagmoeder op te treden voor verzoekers. De draagmoeder heeft geen enkele intentie om een opvoedende rol te spelen in het leven van de naam minderjarige.

De rechtbank heeft het volgende overwogen. Nu verzoekers met elkaar zijn gehuwd en sinds 17 december 2013 met elkaar samenwonen, wordt aan het samenlevingsvereiste voldaan. Verzoekers kunnen dan ook in hun verzoek worden ontvangen. Tijdens de mondelinge behandeling is gebleken dat verzoekers vooralsnog niet bereid zijn (gebleken) om een DNA-test af te laten nemen. Indien en voor zover de rechtbank dit toch noodzakelijk acht, zijn zij – alvorens de rechtbank een beslissing neemt op het verzoek – bereid hiertoe over te gaan. Verzoekers stellen geen twijfel te hebben dat de erkenner de biologische vader van de minderjarige is; een DNA-test voegt in hun ogen niets toe. Een DNA-test kost geld en dat geld kan beter aan de minderjarige besteed worden. Verzoekers voelen zich gediscrimineerd dat een DNA-test wordt verlangd. Indien en voor zover de minderjarige in de toekomst toch twijfels zou hebben over zijn afkomst, zijn verzoekers bereid op dat moment alsnog een DNA-test af te nemen.

De rechtbank acht het, alvorens zij een beslissing op het verzoek tot adoptie zal nemen en kan beoordelen of de adoptie ook in het kennelijk belang van de minderjarige is, van belang dat

een DNA-test wordt afgenomen waaruit blijkt of de erkenner ook daadwerkelijk de biologische vader van de minderjarige is. Hiertoe overweegt zij als volgt. In artikel 7 IVRK is onder meer bepaald dat het kind recht heeft, voor zover dat mogelijk is, om te weten wie zijn ouders zijn en door hen te worden verzorgd en opgevoed. In artikel 8 IVRK is bepaald dat de Staat verplicht is de identiteit van het kind te beschermen en, indien nodig, de voornaamste aspecten van deze identiteit te herstellen, zoals naam, nationaliteit en familiebanden. Voorts geldt dat er tot op heden in Nederland nog geen wet- en regelgeving bestaat die specifiek ziet op draagmoederschap, maar dat gaat (mogelijk in de toekomst) veranderen. Ook staat vast staat dat de Nederlandse overheid tot nu toe altijd een ontmoedigingsbeleid gehad waar het draagmoederschap betreft. Daarmee is getracht uitbuiting van draagmoeders en kinderhandel te voorkomen.

Verzoekers zijn met de draagmoeder een zogenaamde draagouderconstructie aangegaan. Niet gebleken is dat zij zich hierbij professioneel hebben laten begeleiden. Wel hebben verzoekers zich, nadat de draagmoeder zwanger was, gewend tot de Raad voor de Kinderbescherming (de Raad) omdat zij met behulp van een draagmoeder een kind in hun gezin willen opnemen. Volgens verzoekers en de draagmoeder heeft de draagmoeder het sperma van de erkenner zelf geïnsemineerd. Er is – behoudens de verklaringen van verzoekers en de draagmoeder – geen ander ‘bewijs’ dat het sperma ook daadwerkelijk afkomstig was van de erkenner en dat hij ook echt de biologische vader van de minderjarige is. De rechtbank zou, als het aan verzoekers en de draagmoeder ligt, enkel af moeten gaan op hun verklaringen. De rechtbank acht dit echter onvoldoende. Met de Raad is de rechtbank van oordeel dat een kind recht heeft om te weten van wie hij afstamt. Een DNA-onderzoek kan deze zekerheid geven. De Raad heeft verzoekers er ook steeds op gewezen dat het in het belang van de minderjarige is, dat met zekerheid komt vast te staan dat de erkenner de biologische vader van de minderjarige is. Hierbij is ook van belang dat verzoekers eerder – zonder succes – een draagoudertraject hebben gevolgd. Na twee weken voor een kindje te hebben gezorgd, is dit kindje teruggedaan naar de draagouders toen na een DNA-test bleek dat de draagouders de biologische ouders van het kindje waren en niet de erkenner, zoals was afgesproken. De rechtbank acht het – om te beoordelen of de adoptie in het kennelijk belang van de minderjarige is – van belang om zeker te weten dat hij biologisch gezien afstamt van de erkenner. Hiervoor is een DNA-onderzoek noodzakelijk. Dat dit geld kost én verzoekers ervan overtuigd zijn dat de erkenner de biologische vader van de minderjarige is, maakt dit niet anders.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 02-03-2020

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2020:1092

Zaaknummer: C/o8/237008 / FA RK 19-2129

Wetsartikelen: